

Az ósdi, ősi futballangol módra

Filmsorozatot készítettek a brit labdarúgás hőskoráról

• Szerethető, de a tényeket szépen öszszekeverő film lett a Netflix médiaszolgáltató hatrészes minisorozata, amely az angol labdarúgás őskorába vezet vissza. A 19. századi történet jó színészekkel, szép és korhű ruhákkal, de kevés focijelenettel vonul be a televíziózás történetébe – illetve azzal, hogy végre valaki megpróbált nagyon mélyre ásni, és dokumentumfilm elemek helyett szerelmi szálát, osztályharcot és romantikát vitt a történetbe.

KATONA ZOLTÁN

Az 1880-as években zajló történet idején már évek óta létezett szervezett futball Angliában, a viktoriánus kor viszonylagos békessége és biztonsága ugyanis megengedte a szigetország egy részének, hogy szabadidejében labdát rúgjon és szaladjon utána. Ezek az évek a polgári átalakulás és fejlődés időszakának számítottak az Osztrák–Magyar Monarchiában is, bár ez a játék nálunkfelé egy kicsit később lett annyira szervezett, mint Angliában.

A ködös Albionban akkoriban már arról folyt a vita, hogy szabad-e pénzt fizetni egyeseknek a futballért – ez a téma az egyik központi eleme A foci mindenkié (angolul The English Game) című sorozatnak. A sztori onnan indul, hogy két skót fiatalember, Fergus Suter és Jimmy Love taccsának szegődnek el a Manchester közelében fekvő angol kisvárosba, Darwenbe, és a város futballcsapatában is játszanak. Játékukért titokban pénzt is kapnak, amit a csapat többi tagja eléggé zokon vesz, ám az kétségtelen, hogy a kis munkáscsapat nagyot lép előre a két skót sráccal. Suter ugyanis már a passzjátékra építi a Darwen FC játékát, társai a széleken is rohamoznak – ez azért volt nagyon fontos, mert akkoriban a labdarúgás csak néhány elemében különbözött a rögbitől, az alap az volt, hogy a csapatok egyszerre és közösen támadtak, aztán valami lett belőle.

Az FA Kupa-győztes Suter (Kevin Guthrie) a filmbeli döntőben kétszer is betalált

KÉPEK FORRÁSA: NETFLIX

A minisorozat története valós eseményeken alapszik, ám ha kicsit utánaolvasunk, megtudhatjuk, hogy nem minden pontosan úgy történt – ahogy általában a filmesek szokták, a hatás kedvéért egy picit összevegyítették a tényeket, a személyeket és történeteiket. A filmben Suter átigazolt a Blackburn Rovers együtteséhez, és a munkáscsapat színeiben 1884-ben megnyerte az FA Kupát, a döntőben pedig az arisztokrata férfiak alkotta Old Etonians együttesét verték meg. Az igazság ellenben az, hogy az eredetileg kőfaragó Suter 1885-ben és 1886-ban nyerte meg az FA Kupát a Blackburnnel, ahol a testvére is csapattársa lett, a filmbeli Jimmy pedig hamar abbahagyta a focit, mert katonának állt. Tény, hogy Suter a profi futball egyik első úttörője volt, de abban az időben nagyon jellemző volt az, hogy skót fiatalok mentek Angliába futballistának, és a derék skótok eleinte épp a passzjátékuknak köszönhetően bizonyultak jobbaknak az angoloknál, még a válogatott szintjén is. Hogy mást ne mondjunk, a Liverpool FC nem sokkal az 1892. évi megalakulása után kizárólag skót futballistákból állt, mert a tulajdonos, John Houlding északról „importált” játékosokat.

A sorozat másik főszereplőjét szintén létező személyről mintázták a készítők: Sir Arthur Kinnaird volt Anglia egyik első futballszárja, aki az Old Etonians nevű klubbal többszörös bajnok lett, később pedig az angol labdarúgó-szövetség, az FA elnöke lett – ezt a titlust 1923-ban bekövetkezett haláláig megtartotta. Abban, hogy a minisorozat ne csak a sportról szóljon, igen jelentős szerepe volt Sir Kinnaird karakterének, aki a kezdetben gőgös arisztokrataiból megértő, a munkásokért is aggódó figurává válik – a hatrészes

film így lesz nemcsak sporttörténeti, hanem szociális témákat is boncolgató alkotás, amely nem mellőzi a szerelmi szálakat sem, hiszen mind Suter, mind pedig Jimmy szerelemre lel Darwenben.

Julian Fellowes nevéhez több film és sorozat fűződik, egyebek mellett a Downton Abbey. Az angol focis minisorozat – noha sztorija egy kicsit összeollózottnak is tűnik – kivitelezése igencsak igényes, akárcsak az említett Downton Abbeynek. Szép viktoriánus épületek, szalonok tűnnek fel, figyelemre méltó a kor férfi divatjának rekonstruálása, az elegáns, klasszikus tweed-öltönyök, mellények, kalapok, táskák, a munkások ruházata, a kisvárosi kocsmá belseje, a barna sörök a korszakban mind hitelesnek tűnnek. És természetesen a futbalszerelések is, hiszen akko-

riban még csak egyforma felsőkben, ormótlan bőrcipőkben, vonal nélküli pályákon futballoztak az emberek, a kapukon nem volt háló, és a szabályok is nagyon sokban eltértek a maiaktól. Külön élvezet hallani a jó brit akcentust is a filmben.

A focijelenetekből viszont lehetett volna több, és néha az volt az érzésem, hogy a színészek és a statiszták egyike-másika alig tud labdába rúgni. Dramaturgiaiilag is szépen van felépítve a hat epizód – szerintem az is nyugodtan megnézhető, aki nem feltétlenül szereti a futballt. Akik pedig szeretik a focit, azoknak külön élmény és érdekesség ez az „ősdi ősfoci” – ha mai szemmel itt-ott nevenségesnek is tűnhet egy-egy jelenet és a futballhoz való hozzáállás, azt azért ne feledjük el, hogy az Arthur Kinnairdhoz vagy a Fergie

A foci mindenkié (The English Game)

Első évad, 6 rész (2020)
Sorozatalkotó, forgatókönyvíró: Julian Fellowes
Rendezte: Tim Fywell, Birgitte Stærmosse
Zene: Harry Escott
Vágó: Helen Murphy, David Thrasher
Jelmez: Pam Downe
Szereplők: Edward Holcroft, Kevin Guthrie, Charlotte Hope, Niamh Walsh, Craig Parkinson, James Harkness, Ben Batt, Gerard Kearns

Suterhez hasonló focisták „előtevékenysége” nélkül később nem rúghatott volna labdába Bobby Charlton vagy Wayne Rooney, Alan Shearer vagy Steven Gerrard, nem létezne Premier League, és természetesen az FA Kupa sem. Tény, hogy utóbbinak napjainkban már nincs akkora jelentősége, mint az 1880-as vagy az 1960-as években, de az angol futball világa akkor is egyedülálló az egész világban.

Focink nekünk, magyaroknak is volt, van és lesz – igaz, jelenleg főleg azt mondhatjuk, hogy volt, de feltehető a kérdés, hogy mikor lesz egy igazi, új magyar focijátékfilm a régi nagy klasszikus művészfilmek, a Régi idők focija, a Két féldió a pokolban és hasonlók után. Vagy akár egy ehhez hasonló minisorozat? Egyelőre marad a kérdőjel, míg a Puskás-film előkészületei zajlanak – ám a legismertebb magyar életén kívül száz meg száz olyan történet van a magyar és az erdélyi futball évtizedeiből, amelyek vászonért vagy minimum képernyőért kiáltanak. Csak legyen hozzá pénz és szakértelem.

Kinnaird és Suter (Edward Holcroft és Kevin Guthrie – háttal) a Darwen–Old Etonians meccsen